

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1606. usque ad annum 1610

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118820

§. 75. Altera Jacobi I. Angliæ Regis Apologia seu epistola hortatoria ad
Cæsarem & Principes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67222](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67222)

Sæc. XVII. „tos scripsit, ita denique Nicolaus Sanderus, quem ob oculos me semper habere monuisti, ea de re senserunt. Ita, que salva conscientia, & citra immutationem cultus & reverentiæ, quæ Primatui Sanctæ Sedis debetur, ea formula, qua conceptum est, a me, & ab aliis Majorum Religioni addictis præstari potuit. Vale. „

§. LXXV.

Altera Jacobi I. Angliæ Regis Apologia seu epistola hortatoria ad Cæsarem & Principes.

*Thoiras
hist. d' Angl.
liv. 18.
Juvenc. l. 6.*

Cum autem eo tempore diu noctuque Satellitum catervæ gladiis, uncis ferreis, vectibus & malleis per totum Angliæ Regnum volitarent, ut ad hoc juramentum Catholicos adigerent, ac recusantes sævis tormentis cruciarent, hujus inhumanitatis fama brevi ad Catholicos Principes delata non modicam labem Jacobi I. Regis existimationi inussit. Sub idem quoque tempus Tyrennæ Comes, qui oppressam in Hibernia Religionem totis viribus erigere adlaborabat, Londino in Patriam suam revertebatur, tentaturus, utrum quorundam exterorum Principum suppetiis adjutus, Catholicos ab hæreticorum oppressionibus liberare valeret: spe autem sua

sua frustratus, cum insequentium furorem pertimesceret, unacum Tirconello Comite Regno excedebat, variasque regiones pervagatus ubique narrabat, quam inhumana crudelitate Catholici in Hibernia divexarentur, & quod ipsemet hanc ob causam sua bona, Patriamque relinquere coactus esset. Ejusmodi querelæ ad Regis aures brevi delatæ eum rubore suffundebant, cumque tanquam Catholicorum Tyrannus traduci iniquo ferret animo, aliunde vero ob confutatam suam apologiam exacerbatus esset, ut hanc labem a se amoveret, simulque scriptum suum defenderet, epistolam ad Cæsarem, Reges & Sacri Romani Imperii Principes, ut vocat, *monitoriam* scripsit, in qua se *fidei vere Christianæ, Catholicæ, Apostolicæ, veterisque ac Primitivæ Ecclesie tot Episcoporum, aliorumque fidelium Martyrii gloria coronatorum sanguine illustris Propagatorem ac Defensorem nominat*, postea recensita conjuratione nupera se notum jusjurandum proposuisse ait, ut deprehendi posset, an adhuc restarent aliqui, qui cum conjuratis sentirent, quod si tunc, prosequitur Rex, *leges aliquæ tristiores vel in Papistas latæ, sane temporis, locique, & hominum ratio, qui eas ferebant, severitatem istam in Pontificios non tam suaserunt, quam extorserunt.* Ita tamen

Sæc. XVII.
A. C. 1607.

Sæc. XVII. *men animus meus, & instituta administranda*
 A. C. 1607. *darum rerum ratio ab omni acerbitate ab-*
 horret, ut vix ulla ad superiores leges se-
 verior accessio in hunc usque diem executioni
 mandata sit, atque ut certioribus iudiciis
 perditam horum convitiatorum malitiam de-
 prehendere possitis, qui hoc jusjurandum ex-
 cogitatum esse impudenter asserunt, ad im-
 providorum Pontificiorum conscientias in
 causis fidei in fraudem illiciendas, rem
 omnem paucis expediam.

Ea pars publicorum Ordinum, quæ in
 inferiore curia continetur, (inferiorem domum
 parlamenti vocant) cum primum conciperetur
 jurisjurandi formula: clausulam inserue-
 rat, qua Pontifici excommunicandi mei po-
 testas adimebatur. Sed hanc clausulam
 induci protinus ac deleri volui, ut vis alia
 hujus jurisjurandi non esset, quam excom-
 municationem Pontificis, justam ac legiti-
 mam causam meis subditis ministrare non
 posse, ut quicquam apertis aut clandestinis
 consiliis in me, meumve imperium moliantur:
 qui abdicandorum Regum jus, nullo
 legitimo modo Pontifici quæsitum esse cer-
 seam: & hanc injustam Paparum usur-
 pationem & violentiam sæcularem, Ex-
 communicationis, quæ spiritualis censura
 est, fines longe lateque excedere arbitror.
 Tanto studio, tantaque sollicitudine cave-
 bam, ne quicquam hoc jurejurando conti-
 neretur, præter fidelitatis illius, civilisque
 & tam

Et temporalis obedientiae professionem, quam ipsa natura omnibus sub regno nascentibus praescribit: addita sponsione, qua opem et auxilium contra omnem vim debitae fidei adversam a subditis stipulabar.

Saec. XVII.
A. C. 1607.

Hoc igitur jusjurandum, cum promulgatum esset, positumque jam in usu, tantum barbarum in Pontificis, Clerique Pontificii animis concivit, ut instar undarum undas supervenientium ipsa Brevia in Angliam certatim advolarent, quibus interdicebatur Catholicis, ne se illius Sacramenti religione obligarent: rem esse fidei contrariam, quamque ipsi sine jactura animarum admittere non possent. Cardinalis quoque Bellarmini literae ad Blackwellum allatae sunt, in eandem sententiam quidem scriptae, sed quibus prolixius de hoc jurejurando differebatur.

Visum itaque e re esse, ut hujus jusjurandi Apologiam ederem, in qua suspiciebam probandum, nihil in eo contineri, nisi quod ad obedientiam mere civilem ac temporalem spectat, qualis summis Principibus a subditis debetur: huic autem aequissimae legi controversiam non aliunde esse motam, quam ab ambitiosa Pontificum tyrannide, quam illi contra auctoritatem Scripturarum, contra Conciliorum antiquorumque Patrum mentem sibi in temporalia Regum jura et auctoritatem injuste usurparunt: in qua quidem

Hist. Eccles. Tom. LII. N dem

Sæc. XVII. dem Regum auctoritate asserenda totam
A. C. 1607. meam Apologiam impendi.

Sed cum id operis emissem, ecce tibi
exortos subito duos Censores, qui non tam
argumentis in librum, quam in me comitis
certaverunt, ut impudentiam hominum con-
nes merito mirentur; cum enim librum An-
glico sermone conscripsissem, qui, pro ar-
gumento, jurisjurandi Anglicani patro-
nium complecteretur, totaque res Angli-
meos potissimum tangeret; Et mox aliqui
faciliorem illi viam ad exteras gentes stern-
cupientes, eundem latinitate donassent; re-
diit ad me non multo post male multatam
Et utroque idiomate vapulans.

His ita expositis Rex de utroque
censore agit, & quidem primo Perle-
nium, qui Anglice respondit, fugi-
vum, obsequii debiti ejuratorem, &
homuncionem appellat, de altero au-
tem, qui latino sermone Regis apolo-
giam confutabat, subjungit: quis huius
libro auctor sit, tantum ex conjectura augu-
rari possum, id nominis sibi adscripsit, Mar-
thæus tortus Cardinali Bellarmino a-
cellis; distortus sane Doctor, tortuosa Me-
tæologia imbutus; auctor obscurus; nihil
quidem prorsus incognitus, Et parum ut op-
nor, ex ullis suis opribus orbi notus, qui
non igitur perditum nebulonem arbitretur,
qui non in refutando tantum Rege, sed etiam
salumniis onerando, prima artis suæ rudi-
mentis

menta posuerit? verum quisquis totius libri Sæc. XVII.
 seriem accurate perpenderit, illum Cardinali A. C. 1607.
 certe potius, quam illius Ministro imputave-
 rit..

Postea hunc librum Bellarmino
 attribuens præprimis illius scribendi
 modum suggillat, eoquod Cardinalitiam
 dignitatem cum Regia componere vo-
 luerit, pluraque convitia in Regem evo-
 muerit, novies disertis verbis eum men-
 tiri pronuntiarit, & septies falsi argue-
 rit, nec ipsi nec nomini suo parcens,
 modo, prosequatur Rex, affirmarit,
 Clementem Pontificem sensisse: Me non ab-
 horreret a fide Catholica; modo me in Sco-
 tia Puritanum, & Protestantium inimicum
 extitisse, alibi concludit, quia Jacobus non
 est Catholicus, hoc ipso hæreticus est: ite-
 rum, ex Christiano Calvinistam fecerunt:
 alio loco, neque omnino verum est, Jaco-
 bum nunquam deseruisse Religionem, quam
 primo susceperat, & posteaquam Juliano
 Apostatæ me contulisset, hoc argumento
 rem concludit, cum Catholicus non sit, ne-
 que Christianus est.

Postmodum Rex ad rem ipsam pro-
 grediens observat, quod hic Author
 nunquam ad id, in qua causæ cardo
 vertitur, recta respondeat, eoquod Rex
 probare intenderit. I. In fidelitatis Sa-
 cramento nil nisi obedientiam civilem
 contineri. II. Potestatem in Reges a
 Pontificibus inique usurpari: primum

N 2

vero

Sæc. XVII. vero Author duntaxat confutat inferendo, si hoc juramento jus Reges exauCTORANDI Pontifici negetur, ne quidem excommunicandorum potestatem & Primatum ei relinqui, quod posterius tamen nemini unquam Catholico dubium fuit, circa potestatem autem Christianos Reges exauCTORANDI, Rex ceteros Principes his verbis alloquitur: *Non dubito, quin pro Imperii vestri Majestati injuriam tam indigne auctoritati vestre illatam sitis graviter laturi: præsertim cum illis omnibus e vestro numero, qui Romanam amplectuntur Religionem, hoc magis quam mihi, providendum sit. Nam cum me hæreticis adnumeret, cum Juliano Apostatæ æquet, extra causam etiam, gregemque Pontificium, esse putet, necesse est. Eodem itaque jure cum Ethnicis Principibus censendus sum, in quos ipse nihil posse Pontificem fatetur. At vos de Pontificio greges estis: vos magnus ille Pastor instar ovium ad occisionem ducere pro libidine sua potest.*

Paucis interjectis rursus Rex Auctor objicit, quod hoc juramentum nihil aliud esse præter antiquum Primatus juramentum ab Henrico VIII. impostum falso crediderit: attamen inter utrumque hoc jusjurandum eo ex capite nullum esse discrimen luculenter comprobabat P. Liberius a Jesu Carmelita Excalceatus Collegii de Propaganda fide studio

studiorum Præfectus in suo tractatu de *Sæc. XVII.*
prætensio Primatu Anglicano. *A. C. 1607.*

Fufius autem excurrit Rex compro-
bando, Pontificibus nullum esse jus
in Principes, allatisque hanc in rem
pluribus exemplis nominatim contra
ipsum Bellarminum pugnat: eoquod
Regem dixerit esse hæreticum, hanc a
se labem abstersurus hæc addidit: *Vel*
ipso jure Pontificio, antequam hæreticus
publica sententia renuntiatus fuero, non est,
ut populus meus auctoritatem meam defu-
giat. Equidem si privati tantummodo ho-
minis personam sustinerem, causamque co-
ram ipso ac Cardinalibus in Conclavi suo
dicerem; credo, difficile foret hæreticum me
evincere, si ex antiquis ipsorum Decretis &
Canonibus judicium hoc exercere vellent.
Primum enim, quicquid Cardinalis in con-
trarium asserat, non sum Apostata, qui
non modo in eadem, quam hodie profiteor,
Religione semper ab ipsis incunabulis innu-
tritus fuerim: sed & Patrem, paternum-
que avum, idem de fide sentientes habuerim,
ut nec ex ipsorum regulis (cum in eorum
nunquam Ecclesia fuerim) proprie hæreti-
cus dici possim. Regina autem Mater mea
Augustæ memoriæ, quamquam in ea Reli-
gione persliterit, quam a teneris imbiberat;
tantum tamen a crassioribus quorundam Pa-
pistarum superstitionibus, & nuperis Jesui-
tarum dogmatibus absuit, ut & Archiepi-
scopo

Sæc. XVII. scopo illi, qui me Baptismatis fonte ablus
 A. C. 1607. rat, interdici curaverit, ne saliva inter ce-
 remonias uteretur. Et quidem mos gestus
 imperanti, omiffaque res illa, fœda fan-
 magisque ad inimicum Christi derisum, quam
 ad imitationis pietatem inventa. Ejus verò
 hæc fuerunt; nolle se, ut impurus & in-
 venerea infectus presbyter, in os infantis
 sui inspueret, quin & Baptisterium, in
 quo salutari aqua tinctus sum, hinc in Scoti-
 tiam, Serenissima & immortalis memoria
 Elisabetha transmiserat; quæ etiam me per
 legatum de fonte suscepit: quæ quidem in
 Religione quid senserit, Pium V. non la-
 tebat. Ac ut clarioribus argumentis illam
 gloriosissimi nominis Reginam, meam Ma-
 trem, a superstitionum ineptiis vindicem, et
 asseverare possum, me nullis literis, quæ
 ab ea frequentes habui, ad Pontificiam reli-
 gionem fuisse invitatum. Supremis quoque
 verbis Præfectum domus suæ, nobilem Scoti-
 tum, qui hodie vivit, & in meis domesti-
 cis est, his mandatis ad me perferendis on-
 ravit: quamquam ipsa diversæ Religionis
 esset ab ea, in qua, Dei beneficio, mihi
 ducari contigit; nolle se tamen me ad sua
 sacra vehementius hortari, nisi mihi muta-
 tionem illam, conscientie secreta vis persua-
 deret. Si probe sancteque viverem; si se-
 dulo jus redderem, & commissos mihi po-
 pulos prudenter, pieque gubernarem, non
 dubitare se, quin bene mecum ageretur; &
 possem

possem in ea, quam colebam, Religione per-
 severare. Non sum ergo Apostata, qui nec
 ejus fidei desertor, quam partim parentum
 meorum tenuerunt, partim arbitrio meo per-
 miserunt. Nec si illorum ritibus Baptis-
 mate ablutus, nihilominus ab iis in Religio-
 ne dissentio, ideo aut Apostata aut hæreti-
 cus dici possum: cum de Baptismi substan-
 tia nulla sit lis inter nos, omnesque bap-
 tizemur in Nomine Patris, & Filii, & Spi-
 ritus Sancti: atque ita in hoc doctrinæ ca-
 pite nulla est inter nos controversia.

Sæc. XVII.
 A. C. 1607.

Quod autem me hæreticum arguunt;
 nunquam equidem me pudebit fidei meæ ra-
 tionem reddere, & ut jubet Apostolus, il-
 lius spei, quæ in me est, is ego sum Catho-
 lico-Christianus, qui in tria fidei symbola,
 Apostolicum, Nicenum, & illud Athanasii
 libens jurem; quorum duo posteriora primi
 paraphrasim continent. Hæc in eum sen-
 sum interpretor, quem illis esse voluerunt
 Patres, atque Concilia, a quibus sunt con-
 dita atque descripta: quibus quidem Sym-
 bolis, quotquot sunt in Anglia Ministri sub-
 scribunt, cum ordinantur. Sed & aliis
 omnibus Symbolis, tanquam legitimis &
 orthodoxis assentior, quæ, vel a Concilio
 aliquo publice, vel privatim, ab antiquis
 Patribus, in ejusmodi hæreticos conscripta
 sunt, qui ipsorum sæcula pestifera aliqua
 doctrina infestant.

N 4

Prima

Sæc. XVII. A. C. 1607. *Prima quatuor Generalia Concilia, tanquam Catholica & Orthodoxa veneror, atque recipio: quæ & publica Ordinum nostrorum sanctione recepta sunt, & ab Ecclesia nostra pro Orthodoxis habentur. Patribus autem eam venerationem exhibeo, quæ nec ipsi majorem optarunt, nec Jesuitæ reverentiam unquam detulerunt.*

Postea circa cultum Sanctorum profitebatur Rex, quod illorum memoriam colat, tot tamen nugis, quæ in Novitiorum Sanctorum actis perscribuntur, credulitatem suam deludi non ferat, Beatam Virginem tamen credat esse benedictam in mulieribus, Christi & Dei Matrem super omnes Beatorum ordines ad caelos elevatam, nec audeat ipsam irrisioni habere, in ceteris vero articulis se cum Sectariis sentire professus subjungit, Episcopos esse in Ecclesia tanquam institutionem Apostolicam ac ordinationem divinam contra Puritanos & Bellarminum semper sensi, qui negat Episcopos a Deo immediate suam jurisdictionem accepisse: sed nil mirum, a Puritanis eum stare, cum Jesuitæ nil aliud, quam Puritano-Papistæ sint. Se autem nullatenus esse Puritanum, variis rationibus ostendebat Rex: postea Garnetum, Grienwellum & Oldcornium Jesuitas conjurationis pulverariæ conscios fuisse declarans, queritur, quod in Martyrologio nuper excuso inter Anglos Martyres recen-

recenseantur. *Ex his, addebat Rex, Sæc. XVII. A. C. 1607.*
 perspicitis, quam audaci impudentia Author ille veritatem ipsam tot publicis testimoniis fultam, mendacii insimularit; qui & generaliter Jesuitarum nullum hujus conjurationis conscium ac participem extitisse asseruit (ita enim in illo suo libro scribit) nec ipsum Garnetum ad proditionis secretum aliter quam sub confessionis sigillo pervenisse, sed si primum hoc esset mendacium, quod de summis Angliæ rebus a fugitivis meis Sacrificulis ac Jesuitis confictum, sparsumque fuisset, facile esset forsitan huic malo remedium invenire, quin & monasteria pleraque apud exteros, & Jesuitarum Collegia, in parietibus depictas habent istiusmodi fabellas; & transfugarum libri pleni sunt impudentissimis id genus figmentis.

Tandem prolixæ suæ orationi finem imponens subjunxit: Spero vobis patefactum esse, nihil in me Pontificem suis Brevibus, nihil istos Apologiæ meæ oppugnatores his libellis esse molitos, quod non Regibus omnibus, liberis Principibus, ac rebus publicis æque ac meis rebus perniciosum & excitiabile videatur: nunc finem scribendi faciam, conceptis ad Deum votis, ut securitatis veternum excutiat, quo & nos hætenus, & nostri multis sæculis decessores torpuerunt: ac ut nobis mentem injiciat, primum serio cogitandi,
 N 5 quid

Sæc. XVII. A. C. 1607. *quid ad Evangelii plantationem & propagationem, ex conscientia secundum divini verbi præscriptum præstare teneamur, nostri illius veri ac unici Pastoris imperio ac voci, quam in Scripturis audimus obtemperantes, (nam & oves suas vocem suam audituras ipse prædixit) non inanis, fluxisque & pravis hominum traditionibus attendentes, deinde ut Sceptrorum nostrorum securitati mature prudenterque consulamus, nec Babylonicum illum Monarcham latius serpere, & quotidianis in nostra jura victorius grassari patiamur. Quod si Dei, cujus in terris Legati ac Vicarii sumus, benignitas ea est, ut suam causam cum nostra, spirituales libertatem cum temporali voluerit esse conjunctam; quo studio, quo ardore animi in id negotium incumbere nos oportet, qui nostris laboribus in regno cælorum æternæ beatitudinis præmium scimus esse repositum; interim autem in hoc sæculo temporalem sceptris nostris securitatem, ac quietem comparabimus.*

Huic postmodum epistolæ Rex catalogum subjecit, in quo præprimis viginti mendacia, quæ Matthæum Tortum suo libello inferuisse credidit, confutanda agreditur, postea eidem quinque errores historicos exprobrat, ac denique, prorsus tamen absone, eum quatuor nova dogmata procudisse affirmat. Ceterum valde dubium est, an cuncta hæc

hæc scripta quæ Jacobo Montacuo Sæc. XVII.
tio Francofordiensibus literis, excusa A. C. 1607.
anno millesimo quingentesimo sexcen-
tesimo octogesimo nono prodire, ex
calamo & cerebro Jacobi Regis proflu-
xerint: Utut autem res se habuerit,
certum est, eadem a P. Andrea Eudæ-
mone - Joanne fuisse confutata, ac
Bellarminum anno Christi millesimo
sexcentesimo undecimo, edito parallelo
vindicatum: Insuper Jacobus Rex hisce
suis scriptis se plurimorum etiam Pro-
testantium censuris obnoxium reddidit,
his eidem nimiam erga Catholicos pro-
pensionem exprobrantibus, aliis ob im-
modicam scientiæ suæ ostentationem,
crebrosque prudentiæ, ac judicii lapsus
non sine veritatis dispendio eum car-
pentibus, quamplurimis denique vitio
vertentibus, quod laborem Regiæ di-
gnitati parum consentaneum assumpse-
rit, cum potius e Regia Majestate sit
edicta & decreta condere quam schola-
sticis quæstionibus scientiæ suæ expe-
rimentum facere.

§. LXXVI.

*Ejusdem Regis responsum ad Bellar-
mini epistolam Blackwello
scriptam.*

Non